

**STRATEGIA ROZWOJU
FUNDACJI AKTYWIZACJI I ROZWOJU
NA LATA 2024 – 2029**

Spis treści

WSTĘP	3
I. Diagnoza	4
1. Otoczenie organizacji	4
1) zewnętrzne: krótki opis gminy, najważniejszych problemów społecznych	4
2) instytucjonalne: krótki opis instytucji sektora społecznego funkcjonujących w gminie (zasoby społeczne gminy)	10
2. Organizacja	12
1) Historia	12
2) Diagnoza wewnętrzna	25
a) BECZKA ZASOBÓW I PROBLEMÓW FUNDACJI FARMa	26
b) METAPLAN Fundacji Aktywizacji i Rozwoju na lata 2024 – 2029	29
c) ANALIZA SWOT	33
II. Planowanie działań Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku na lata 2024 – 2029	37
1. Misja organizacji	37
2. Wizja rozwoju organizacji	37
3. Cele strategiczne, operacyjne, zadania	38
4. Oferta Inkubatora Rozwoju FARMa – Wsparcie dla Organizacji Pozarządowych i Społeczności Lokalnych	47
5. System monitoringu i ewaluacji strategii	49
6. ZAKOŃCZENIE	50
7. BIBLIGRAFIA	51

WSTĘP

Strategia rozwoju to proces, z którym powinna zmierzyć się każda organizacja w celu wprowadzenia pozytywnych zmian, realizacji zamierzonych i postawionych sobie celów oraz niwelowaniu barier rozwojowych w ogólnej przestrzeni jej działania. Strategia to swoistego rodzaju wyraz polityki rozwoju poprzez określenie zasad przetrwania danej jednostki, jej rozwoju, przewyższenia konkurencji oraz wzmocnienia własnej pozycji rynkowej.

Organizacja, która dostrzeże ważność tego długofalowego procesu, będzie mogła skutecznie zarządzać własnym rozwojem, wskazywać sobie priorytetowe kierunki efektywnego działania oraz główne cele i sposoby ich osiągnięcia. Warto pamiętać, iż profesjonalizm zarządzania, przedkładający się zazwyczaj na wyniki działalności, staje się w dzisiejszych czasach standardem. Istotna staje się dobra jakościowo polityka zarządzania i wysoki stopień profesjonalizmu w sektorze non-profit. Jednym z najważniejszych narzędzi zarządzania organizacją jest jej właściwie opracowana strategia rozwoju.

Niniejsza praca przedstawia strategię rozwoju dla Fundacji Aktywizacji i Rozwoju (FARMa). Jest to narzędzie, które dąży do poprawy spójności działania członków i pracowników tej organizacji poprzez określenie priorytetów działalności, zmian wewnątrz strukturalnych oraz przedstawienie przyszłych, realnych do wykonania planów i zamierzeń w lokalnym środowisku.

Strategia dla Fundacji FARMa jest niezwykle ważnym dokumentem z punktu widzenia zbadania istniejącego potencjału Fundacji, w związku z występującymi problemami i niedoborami. W praktyce oznacza to stale rozwijający się proces działań zmierzający do realizacji pożądanego celu przy uwzględnieniu istniejących warunków, określonego miejsca i czasu w kontekście przyjętej przez Fundację wizji i misji. Prezentowana Strategia jest dokumentem o charakterze planistycznym, adresowanym do całej lokalnej społeczności z obszaru działania – powiat staszowski. Z tej też przyczyny została tak opracowana, aby jej treść zawierała cele i kierunki działania fundacji, które przyczynią się do aktywizacji społeczności w powiecie staszowskim, przede wszystkim poprzez edukowanie lokalnych liderów i wdrażania lokalnych inicjatyw oddolnych. Dokument jest merytorycznie spójny z założeniami zawartymi w następujących dokumentach: Strategia Rozwoju Gminy Osiek,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek, Strategia Lokalnej Grupy Działania „Białe Ługi” i „Dorzecze Wisły” i Strategia Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2016 -2025.

Strategia rozwoju Fundacji FARMa to kompleksowy plan działania określający podstawowe kierunki rozwoju organizacji uwzględniając jej walory oraz posiadane zasoby, przy jednoczesnej analizie możliwych do określenia zagrożeń i ograniczaniu wewnętrznych słabości.

Przyjęta metodyka opracowania niniejszej strategii rozwoju dla Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku oparta została w I fazie na zebraniu materiałów źródłowych, przeprowadzeniu analizy społeczno-gospodarczej mieszkańców na warsztatach ożywienia społeczno - gospodarczego gminy Osiek, a następnie dokonaniu diagnozy, przygotowaniu metaplanu Fundacji, beczki zasobów i problemów organizacji, analizy SWOT oraz zaprezentowaniu rekomendacji kończącej niniejszą próbę badawczą.

W procesie diagnozy kluczowym było zorganizowanie cyklu spotkań warsztatowych członków i pracowników Fundacji w Osieku, które pozwoliły na zebranie pełnego materiału badawczo-diagnostycznego oraz uwzględniły w sposób kompleksowy i bezpośredni potrzeby i oczekiwania członków i pracowników Fundacji. Warsztaty diagnostyczne prowadzone były metodami interaktywnymi z użyciem narzędzi i technik treningowych, które pozwoliły uczestnikom indywidualnie i grupowo zidentyfikować potrzeby i problemy, a następnie analizować i proponować możliwe rozwiązania dla rozwoju Fundacji.

II faza niniejszej pracy to planowanie działań strategicznych. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę ustalono misje organizacji oraz wizje jej rozwoju. Opracowano najistotniejsze cele strategiczne oraz operacyjne. Ponadto podjęto próbę stworzenia realnego do wykonania harmonogramu działań Fundacji FARMa na lata 2024-2029, a także opisano system monitoringu i ewaluacji przyjętej strategii.

I. Diagnoza

1. Otoczenie organizacji

1) zewnętrzne: krótki opis gminy, najważniejszych problemów społecznych

Osiek to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie staszowskim w województwie świętokrzyskim, na jego skraju. Jest jedną z 102 gmin tego województwa. Według opracowań naukowych pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w megaregionie Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Małopolska, w makroregionach Wyżyna Kielecka i Niecka Nidziańska. Gmina sąsiaduje: od południowego wschodu z gminą Łonów, od północy z gminą Klimontów, od zachodu z gminami: Staszów, Rytwiany i Połaniec, od południa z gminami Padew Narodowa oraz Baranów Sandomierski. Położona jest na skrzyżowaniu dróg do: Sandomierza, Rzeszowa, Staszowa oraz Połańca i na Kraków.

Według danych z 2023 roku gminę Osiek zamieszkiwało 7 399 mieszkańców, z czego 49,3% stanowiły kobiety, a 50,7% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 7,5%. Od 2018 roku zauważalna jest stale zmniejszająca się liczba mieszkańców oraz ujemne saldo procesu migracji. Średni wiek mieszkańców wynosi 41 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Osiek ma ujemny przyrost naturalny. 59,4% mieszkańców gminy Osiek jest w wieku produkcyjnym, 18,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Gmina dotknięta jest zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa. Zarówno udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, jak i wskaźniki obciążenia demograficznego corocznie rosną. Charakteryzuje się też ujemnym przyrostem naturalnym. Warto jednak zwrócić uwagę, że udział osób młodych jest wyższy niż średnio w województwie (dane GUS za okres 2016–2021), a spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym jest niewielki.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Osiek wynosiło w 2023 roku 6,9%. Na 1000 mieszkańców pracuje 121 osób z czego 32,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 67,9% mężczyźni.

W związku z zaobserwowanymi zmianami, gmina Osiek stoi przed wyzwaniem w postaci wzmacniania atrakcyjności osadniczej i dostosowania świadczenia usług publicznych do zmieniającej się struktury społeczeństwa

Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 r. z pomocy społecznej korzystało 315 rodzin (899 osób). Jak wynika z danych OPS w Gminie Osiek w ostatnich latach liczba rodzin z dysfunkcją bezrobocia korzystających z pomocy społecznej zmniejsza się (dane

z lat 2016 - 20219). Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w 2019 r. wynosił 48%.

Głównymi powodami udzielania wsparcia mieszkańców przez OPS w Osieku były i są następujące problemy lokalne:

- długotrwała lub ciężka choroba;
- ubóstwo;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym: rodziny niepełne;
- alkoholizm;
- bezdomność;
- przemoc w rodzinie.

W rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia najczęściej występują następujące problemy:

- brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych;
- psychospołeczne skutki bezrobocia, które najwyraźniej widoczne są u osób długotrwale bezrobotnych;
- negatywne wzorce wychowawcze przekazywane dzieciom. System pomocy rodzinie z problemem bezrobocia realizowany jest poprzez następujące zadania świadczone przez OPS w Gminie Osiek:
 - przygotowanie i wspieranie bezrobotnego w trakcie poszukiwania pracy,
 - zobowiązanie do aktywnego, dokumentowanego poszukiwania pracy,
 - przyznanie świadczeń umożliwiających zaspokojenie niezbędnych potrzeb,
 - niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin,
 - zwiększanie aktywności i zaangażowania osób bezrobotnych w działaniach służących usamodzielnieniu,
 - pomoc w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do sytuacji na rynku pracy,

- zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych,
- współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w celu pozyskania informacji o dostępnych ofertach pracy dla klientów OPS,
- działania podejmowane w celu redukcji psychospołecznych skutków bezrobocia, przede wszystkim ochronę dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców poprzez zapewnienie, ciepłego posiłku w szkole, podstawowego wyposażenia do szkoły, możliwości uczestniczenia w zajęciach świetlic szkolnych.

W ramach pomocy społecznej oferowane jest również wsparcie i aktywizacja zawodowa i społeczna bezrobotnych poprzez utworzenie nowych miejsc pracy w ramach prac społecznie użytecznych zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

Istotnym problemem społecznym jest aktywizacja osób z niepełnosprawnością, które często są dyskryminowane przez społeczeństwo lokalne. Głównym problemem gminy w zakresie diagnozy zjawiska niepełnosprawności jest brak możliwości ustalenia rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych. Liczba rodzin korzystających w 2019 roku z powodu niepełnosprawności wynosiła 101.

Najczęściej występującym powodem korzystania z pomocy społecznej była długotrwała choroba, ubóstwo oraz bezrobocie. Problem ubóstwa jest zawsze związany nierozdzielnie z bezrobociem. Brak miejsc pracy powoduje, że często jedynym źródłem dochodu tych osób, czy rodzin są świadczenia rodzinne oraz zasiłki otrzymywane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Długotrwałe pozostawanie bez pracy, powoduje uzależnienie rodzin od pomocy Ośrodka, to z kolei rodzi bierność i minimalizuje potrzeby. W marcu 2020 r. roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku stanął naprzeciw nowemu wyzwaniu zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z pojawieniem się zagrożenia koronawirusem SARS-COV-2. Sytuacja ta stała się wyzwaniem dla pracowników socjalnych, realizujących usługi w ośrodku pomocy społecznej. W tym trudnym czasie działalność ośrodka pomocy społecznej była skupiona na przyznawaniu świadczeń pomocy społecznej, ogólnej pracy socjalnej oraz działaniach pomocowych takich jak. np. zakupy dla osób przebywających w kwarantannie. W 2020

zjawisko epidemii spowodowało utratę pracy przez wiele osób oraz obniżenie wynagrodzeń w niektórych zakładach pracy. Paraliż gospodarki wpłynął nie tylko w negatywny sposób na sytuację w kraju, lecz również odcisnął piętno na systemach ekonomicznych na całym świecie. Ludzie, którzy do tej pory posiadali stabilną posadę wraz z regularną pensją, zostali narażeni na nieustanny stres związany z ryzykiem utraty zatrudnienia i obniżenia swoich zarobków. Pandemia koronawirusa odbiła piętno na życiu w gminie Osiek. Wiele osób potrzebuje wsparcia finansowego a przede wszystkim psychologicznego. Problemem, dość dużym, jest także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. W stosunku do tych osób podejmowane są różnego rodzaju działania, przede wszystkim sporządzany jest kontrakt socjalny, który ma na celu określenie zadań, sposobu ich realizacji, zarówno po stronie klienta, jak i pracownika socjalnego.

Kolejnym problemem, była w 2020 r. długotrwała i ciężka choroba. Pracownicy socjalni często obserwują, że osoby bezrobotne i ubogie nie mają funduszy na leczenie, zgłaszają się często do lekarza, kiedy choroba przechodzi w stan przewlekły, wówczas leczenie jest bardziej kosztowne i długotrwałe. Brak funduszy uniemożliwia systematyczne przyjmowanie leków. Często jest to dramat rodzin i osób, które stoją przed wyborem, na co wydać skromne fundusze: leki czy żywność?

Kolejnym problemem dominującymi w rodzinie, podanym według wielkości ich występowania była niepełnosprawność. Bardzo poważnym problemem jest alkoholizm. Problem ten pracownicy OPS próbują rozwiązać przy współpracy z Policją, Komisją ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jest to zadanie trudne, gdyż od lat obserwuje się, że rodziny, w których występuje alkoholizm zgłaszają się zbyt późno, kiedy choroba alkoholowa jest w stadium zaawansowanym. Występuje coraz większa świadomość rodzin w sprawie pomocy osobom uzależnionym. Podejmowane działania Ośrodka w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu są skuteczne, jeśli osoby chcą współpracować i nie boją się radykalnych rozwiązań. W innych przypadkach, są to działania łagodzące problem.

Z analizy problemów społecznych wynika, że dysfunkcją, która występuje w największej liczbie rodzin jest długotrwała lub ciężka choroba, kolejnym ważnym problemem społecznym jest ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność. Stosunkowo niewielu rodzin w gminie Osiek dotyczy kwestia trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego. Dysfunkcje te nie wymagają, więc szerokich działań pomocy społecznej. Według

rozeznania pomocy społecznej wśród klientów OPS nie występuje problem narkomanii. Z diagnozy problemów społecznych w gminie wynika, że wśród rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest wiele rodzin wieloprotymowych, to znaczy takich, w których występuje więcej niż jedna dysfunkcja.

Działalność Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Osiek do 2010(12) roku przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej w Osieku oraz Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026 przyjętą Uchwałą XXVII/197/21 RADY MIEJSKIEJ W OSIEKU z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026. Z przedstawionych dokumentów strategicznych jasno wynika, iż rozwiązanie problemów społeczno-gospodarczych gminy Osiek nie będzie możliwe bez aktywnego udziału organizacji pozarządowych czy sektora prywatnego (biznesowego).

Wieloaspektowa aktywizacja mieszkańców oraz budowanie kapitału społecznego musi być zdeterminowane podjęciem szeroko pojętej współpracy między wyżej wymienionymi sektorami. Możliwość uczestnictwa mieszkańców w lokalnym życiu społecznym to skutek znaczących zmian ustrojowych. Społeczność lokalna posiadając odpowiednie narzędzia mogą aktywnie włączyć się do realizacji konkretnych działań społecznych czy też rozwiązywania problemów gminnych. Taki stan rzeczy nie tylko zmienia punkt myślenia i postrzegana zjawisk, ale także pozwala na pełną identyfikację z daną grupą społeczną. Zasadnym więc wydaje się wprowadzenie procesów koordynacji, adaptacji polityki rynku pracy do lokalnych warunków i potrzeb oraz partycypacji lokalnych organizacji pozarządowych – czyli działań w ramach local governance. W związku z tymi działaniami, podkreśla się rosnącą rolę organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu lokalnych kwestii społecznych, jak również i gospodarczych poprzez podmioty ekonomii społecznej. Coraz więcej uwagi poświęca się także roli, jaką mogą odgrywać organizacje pozarządowe w rozwiązywaniu problemów lokalnych rynków pracy.

Samorządy w powiecie staszowskim coraz częściej dostrzegają potencjał organizacji pozarządowych, który można wykorzystać w rozwiązywaniu istniejących i nowo pojawiających się problemów lokalnego społeczeństwa. Działania związane z rozwojem gospodarczym prowadzone przez podmiot zewnętrzny mają większą dynamikę, łatwiej je wskaźnikować i oczekiwać określonych rezultatów. Organizacje pozarządowe poprzez umiejętność reagowania na problemy społeczne i dostosowywanie się do aktualnych potrzeb,

a także zaangażowanie, są ważniejszymi uczestnikami życia społecznego. NGO mają znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnione funkcje społeczne. Bliskość ze społecznościami lokalnymi i lokalną przedsiębiorczością umożliwiają szybkie reagowanie na pojawiające się potrzeby czy zagrożenia i umiejętne rozwiązywanie problemów. Wiąże się to ze wzbudzanym wśród ludzi zaufaniem, które jest efektem bliskiego kontaktu, dostępności, okazanego zrozumienia przez pracowników, widocznego zaangażowania i chęci pomocy ze strony organizacji. Organizacje pozarządowe wykazują się elastycznością w porównaniu do działań władz samorządowych, a tym samym kreatywnością przez co postrzegane są jako innowatorzy zmian społecznych. Wśród tych organizacji w powiecie staszowskim Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku jest jedną z najprężniej działających, do której inne NGO zgłaszają się po pomoc w rozwiązaniu problemów, pomocy w kwestiach formalnych i księgowych oraz prowadzenia organizacji pozarządowej. Fundacja współpracuje z samorządami w powiecie staszowskim. W ramach współpracy samorządy przekazują środki finansowe poprzez zlecenie promocji lub zadania publiczne na prowadzony przez nią Program Grantowy - Działaj Lokalnie, dzięki któremu organizacje pozarządowe z ich terenów mogą się rozwijać i realizować projekty na rzecz mieszkańców. Dzięki Działaj Lokalnie raz w roku organizowana jest Gala, podczas której razem z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi spotykają się przedstawiciele samorządów z powiatu staszowskiego.

2) instytucjonalne: krótki opis instytucji sektora społecznego funkcjonujących w gminie (zasoby społeczne gminy)

Skuteczna budowa lokalnego społeczeństwa obywatelskiego, tj. społeczeństwa, które jest aktywne i zdolne do samoorganizacji oraz wyznacza i dąży do osiągnięcia zamierzonych celów, to przede wszystkim budowanie pozytywnego obszaru społecznego i pozwolenie na współpracę i wsparcie w najbardziej wymagających obszarach społeczno-gospodarczych.

W gminie Osiek bardzo ważną rolę odgrywają organizacje pozarządowe, które wpływają na rzeczywistość społeczną, trafnie diagnozują potrzeby, dostarczają efektywne i innowacyjne działania na rzecz marginalizowanych grup społecznych. Podejmują także wiele działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i budowy kapitału społecznego. Współdziałanie organizacji i instytucji publicznych, prywatnych i pozarządowych w gminie

Osiek jest istotne z punktu widzenia rozwiązania rosnących problemów rynku pracy, związanych ze starzeniem się społeczeństwa lokalnego, migracją, rozwojem technologicznym i procesami modernizacyjnymi, zwiększającymi wymagania co do kompetencji poszukiwanych pracowników.

Na terenie powiatu staszowskiego zarejestrowane w KRS jest 289 organizacji, w tym stowarzyszenia, inne organizacje społ. i zawodowe, fundacje, ZOZ. W gminie Osiek jest to tylko 22 organizacje w tym: 19 stowarzyszeń i 2 fundacje. Ponadto w gminie Osiek zarejestrowanych jest 15 Kół Gospodyń Wiejskich. Przykładowe organizacje pozarządowe z terenu powiatu staszowskiego, które realizują działania statutowe w zakresie rozwiązywania gminnych problemów społeczno-gospodarczych:

- Lokalna Grupa Działania Dorzecze Wisły,
- Lokalna Grupa Działania Białe Ługi,
- Połaniecki Klub Amazonki,
- Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Bez Granic” w Połańcu,
- Fundacja Zwierząt Bez Domu Vendi Vigilas, Stowarzyszenie "Inkubator Kultury",
- Fundacja Wspierania Rozwoju Osób z Autyzmem, Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi "Spektrum",
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie,
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Kurozwękach,

Większość organizacji na terenie powiatu staszowskiego w tym gminie Osiek jako podstawowy obszar swojego działania skazuje sprawy związane z upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, edukacji, nauki i kultury oraz aktywizacji społeczności lokalnych.

Mając na uwadze problemy społeczno-gospodarcze gminy Osiek, kluczowym jest wprowadzenie procesu doskonalenia przez wielu partnerów w sposób kompleksowy, mający na celu realizację zintegrowanych działań na rzecz lokalnej przestrzeni i gospodarki. Nie będzie to możliwe bez wzmocnienia kapitału społecznego, wieloaspektowej aktywizacji mieszkańców, włączanych w procesy zarządzania polityką rozwoju, a także budowania spójności społeczno-przestrzennej gminy Osiek. Ważnym wyzwaniem będzie współpraca międzysektorowa (gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prywatnymi),

która uprawdopodobnia zaistnienie efektu synergii oraz innowacyjność, adekwatność i efektywność projektowanych i wdrażanych rozwiązań.

Z rozmów przeprowadzonych z mieszkańcami gminy Osiek, przedstawicielami organizacji oraz obserwacji przedstawicieli Urzędu Miasta można wywnioskować, że liczba aktywnie działających organizacji pozarządowych nie przekracza połowy z w/w liczby. Spośród aktywnie działających ngo'sów tylko kilka organizacji samofinansuje się, wśród nich jest Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku. Na moment opracowania strategii, organizacje głównie finansują swoją działalność ze składek członkowskich, wsparcia Urzędu Gminy i innych rządowych Instytucji.

2. Organizacja

1) Historia

Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w skrócie FARMA powstała w 2005 roku. Kilka młodych osób związanych z powiatem staszowskim, woj. świętokrzyskie zainicjowało jej narodziny. Siedzibą organizacji jest miasto Osiek. Przez cały okres istnienia fundacji zostało zrealizowane mnóstwo projektów, które w całości zostały wymyślone i przeprowadzone przez młodzież. W działaniach fundacji znalazły się m. in. festiwale, wymiany międzynarodowe, warsztaty, szkolenia, wystawy, cykliczne kino plenerowe, potańcówki oraz wiele innych mniejszych akcji kulturalnych.

Fundację Aktywizacji i Rozwoju na tle innych organizacji działających w okolicy wyróżniała praca z młodymi ludźmi, którzy mieli chęć działania na rzecz swoich społeczności lokalnych. Osoby, które tworzyły fundację FARMA pasjonowała praca z lokalnymi działaczami. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju była inicjatorem wielu działań na rzecz rozwoju środowisk młodzieżowych, dzięki którym wielu młodych ludzi się rozwinęło.

Fundacja Aktywizacji i Rozwoju poprzez akt notarialny sporządzony w Kancelarii Notarialnej w Połańcu przy ulicy Czarnieckiego 12, w dniu 13 czerwca 2005 roku, ustanowiona została przez Barbarę Karaś i Annę Karpiuk, które są Fundatorami fundacji. FARMA posiada moc prawną na podstawie przepisów „ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 1991 r. nr 46 poz. 203) oraz statutu”, posiada ona również osobowość prawną.

Statut jest aktem prawnym, który reguluje zadania oraz strukturę organizacyjną i sposób działania danego podmiotu prawa publicznego lub prywatnego. W statucie Fundacji Aktywizacji i Rozwoju teren działania oraz jej siedziba czy jednostki organizacyjne lub oznaczenia określone są w następujący sposób:

1. „Fundacja działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.”
2. „Siedzibą Fundacji jest miasto Osiek (gmina Osiek, województwo świętokrzyskie).”
3. „Dla wykonywania swych działań statutowych Fundacja może tworzyć oddziały i filie.”
4. „Fundacja może prowadzić działalność poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.”
5. „Fundacja może używać nazwy skróconej „FARMa”, dla celów współpracy z zagranicą posługiwać się tłumaczeniem nazwy w wybranych językach obcych.”
6. „Fundacja używa pieczęci według wzoru zatwierdzonego przez Zarząd Fundacji.”
7. „Fundacja może używać wyróżniającego ją znaku graficznego według wzoru zatwierdzonego przez Zarząd Fundacji.”
8. „Fundacja może ustanawiać odznaczenia, wyróżnienia i medale honorowe i przyznawać je osobom fizycznym i prawnym zasłużonym dla realizacji celów Fundacji.”

Misją Fundacji jest „Tworzenie przestrzeni do działania i przyjaznego miejsca do życia, aktywności i integracji mieszkańców, sprzyjającym budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o lokalne zasoby oraz współpracę międzysektorową”, którą osiąga poprzez „aktywizowanie wolontariuszy, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych oraz stwarzanie im przestrzeni do działania” zaś jej celem jest „wprowadzanie w środowisku lokalnym rozwiązań wzmacniających społeczne zaangażowanie”. Cele i formy ich realizacji zawarte są w statucie, na którego podstawie Fundacja Aktywizacji i Rozwoju realizuje swoje działania.

Na podstawie długoletniej działalności można stwierdzić, iż Fundacja FARMa w Osieku jest jedną z najaktywniejszych organizacji pozarządowych w powiecie staszowskim. Zadania bieżąco realizowane przez FARMę to prowadzenie Inkubatora Rozwoju FARMa w ramach Narodowego Instytutu Wolności w ramach Programu PROO 1a, gdzie zajmuje się wspieraniem organizacji pozarządowych z terenu województwa świętokrzyskiego, prowadzeniem szkoleń,

doradztwem w sprawie prowadzenia organizacji i prowadzenia księgowości NGO oraz inicjowanie współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego, m.in. poprzez realizowanie projektów finansowanych zewnętrznie.

Na tle innych organizacji Fundacja Aktywizacji i Rozwoju wyróżnia się, ponieważ:

1. Jako jedna z dwóch organizacji pozarządowych w województwie świętokrzyskim (jedyna w powiecie staszowskim) jest Ośrodkiem Działaj Lokalnie – prowadzi program, w których przyznaje granty na działania wspierające i aktywizujące lokalne społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. Program prowadzi od 2013 r., przez te 12 lat przyznaliśmy 172 granty na kwotę ponad 717 000 zł.
2. Prowadzi Inkubator Rozwoju FARMa, gdzie pomaga organizacjom z terenu województwa świętokrzyskiego w m.in. przygotowaniu materiałów promocyjnych organizacji, zarządzaniu finansami w organizacji, prowadzeniu księgowości, pozyskiwaniu środków finansowych inwestycyjnych i miękkich, pisaniu, realizacji i rozliczaniu projektów, planowaniu rozwoju oraz dążeniu do samowystarczalności organizacji, kwestiach formalno-prawnych związanych z prowadzeniem organizacji pozarządowej
3. W 2020 r. Fundacja FARMa została wyróżniona w V edycji konkursu Lider Ekonomii Społecznej w kategorii Podmiot Ekonomii Społecznej.

Celem Fundacji jest aktywny udział w życiu społecznym ze szczególnym uwzględnieniem regionu, a zwłaszcza poszukiwanie i wdrażanie alternatywnych rozwiązań dla problemów, jakimi borykają się samorządy lokalne, organizacje pozarządowe i podmioty gospodarcze w zakresie aktywizacji społecznej, zawodowej, podnoszenia kwalifikacji merytorycznych i osobowościowych członków organizacji pozarządowych, doradztwa w zakresie pisania projektów i prowadzenia organizacji. Dzięki realizacji wielu projektów Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku posiada niezbędne merytoryczne oraz organizacyjne przygotowanie do prowadzenia tego typu działalności. W działalność Fundacji wpisuje się także propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do pracy z dziećmi i młodzieżą.

Główne cele statutowe Fundacji Aktywizacji i Rozwoju:

1. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w dostępie do edukacji i kultury.
2. Pobudzanie i stymulowanie aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży.
3. Działalność kulturalna w tym przede wszystkim działania służące rozwojowi i promocji kultury dziecięcej i młodzieżowej.
4. Wspieranie rozwoju lokalnego i regionalnego, wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych.
5. Wspomaganie rozwoju demokracji, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, kształtowanie świadomości obywatelskiej oraz postaw aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu publicznym szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
6. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych oraz promocja i organizacja wolontariatu.
7. Przyczynianie się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego, edukacja z zakresu nowoczesnych technologii oraz promocja nowoczesnych rozwiązań informatycznych w życiu społeczności lokalnych.
8. Szerzenie świadomości europejskiej, wiedzy o Europie i programach europejskich oraz rozwijanie współpracy międzynarodowej.
9. Walka z bezrobociem i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza lokalnej i regionalnej.
10. Podnoszenie świadomości ekologicznej i promocja działań oraz rozwiązań proekologicznych.
11. Rozwój turystyki, agroturystyki oraz krajoznawstwa i wypoczynku dzieci i młodzieży.
12. Promocja wsi, małych miast i regionów
13. Promocja i ochrona zdrowia, promocja sportu, profilaktyka zdrowotna i profilaktyka uzależnień.
14. Ochrona zasobów przyrodniczych i kulturowych, szczególnie dziedzictwa kulturowego społeczności lokalnych.

15. Pomoc w integracji społecznej, aktywizacja zawodowa oraz wspieranie rozwoju osób niepełnosprawnych oraz takich, które mają ograniczony lub uniemożliwiony dostęp do społeczeństwa z przyczyn od nich niezależnych.
16. Działalność na rzecz integracji, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i cyfrowym.
17. Inicjowanie i wspieranie nowatorskich rozwiązań w różnorodnych dziedzinach życia społecznego, zmiany przestrzenne, techniczne, społeczne i gospodarcze podejmowane w interesie publicznym, tworzenie warunków rozwoju z wykorzystaniem i tworzeniem potencjału klimatycznego i uzdrowiskowego.
18. Tworzenie optymalnych warunków do właściwego fizycznego i psychicznego rozwoju osób z zaburzeniami rozwojowymi, psychicznymi.
19. Promocję przedsiębiorczości i innowacyjności gospodarczej.

Założone cele Fundacja realizuje poprzez następujące działania:

1. Prowadzenie i zakładanie funduszy stypendialnych.
2. Organizowanie i finansowanie konferencji, warsztatów, seminariów, wizyt studyjnych, szkoleń, kursów i wymian międzynarodowych.
3. Działalność wydawniczą.
4. Organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, w tym także organizowanie i finansowanie konkursów.
5. Tworzenie i prowadzenie serwisów i portali internetowych.
6. Tworzenie i prowadzenie szeroko rozbudowanych programów i kampanii (m. in. społecznych, edukacyjnych, promocyjnych, kulturalnych).
7. Tworzenie i prowadzenie punktów informacyjnych, poradni, świetlic, przedszkoli, żłobków, klubów, kawiarni, kin, galerii i innych miejsc służących realizacji celów statutowych.
8. Udzielanie pomocy rzeczowej i finansowej organizacjom, grupom nieformalnym i osobom fizycznym o podobnym charakterze działania przez przyznawanie stypendiów, nagród, dotacji.

9. Organizowanie wolontariatu, stażów, praktyk na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
10. Prace badawcze, zwłaszcza w dziedzinie socjologii.
11. Współpracę z osobami fizycznymi i prawnymi zarówno na szczeblu lokalnym, krajowym jak i międzynarodowym, których działalność jest zbieżna z misją Fundacji oraz przy pomocy których misja Fundacji może być realizowana
12. Prowadzenie kampanii fundraisingowych,
13. Pisanie wniosków o dotacje (programy krajowe, fundacyjne, fundusze norweskie itp.)
14. Analiza źródeł finansowania dla konkretnej instytucji/organizacji,
15. Bieżące wyszukiwanie źródeł na zlecenie,
16. Pomoc w kampaniach crowdfundingowych,
17. Rozliczanie podmiotów ekonomii społecznej,
18. Prowadzenie księgowości dla podmiotów ekonomii społecznej,
19. Działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, pobudzenie umiejętności przedsiębiorczych u osób chcących rozwijać się na polskim rynku pracy, promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, zagrożonych wykluczeniem i ubóstwem.
20. Aktywizowanie środowiska oświatowego do wprowadzenia możliwości rozwoju intelektualnego oraz zawodowego młodzieży, pomoc w dostępie do innowacyjnych metod i programów nauczania;
21. Wspieranie aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i cyfrowym.
22. Wspieranie inicjatyw w zakresie działalności ekologicznej związanej z odnawialnymi źródłami energii oraz rozbudową infrastruktury lokalnej;
23. Upowszechnianie i ochronę wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
24. Organizowanie doradztwa zawodowego i personalnego
25. Prowadzenie szkoleń, warsztatów, kursów, coachingu, usług doradczych i innych form aktywizacji;
26. Wspomaganie i organizacja wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw;

27. Organizowanie warsztatów, turnusów, kolonii, półkolonii.

Fundacja FARMA w Osieku posiada wieloletnie doświadczenie w realizacji zadań statutowych oraz projektów na rzecz rozwoju lokalnego społeczeństwa oraz prowadzeniu wszelakiego rodzaju szkoleń i doradztwa.

Od 2005 roku Fundacja Aktywizacji i Rozwoju zrealizowała wiele działań kulturalnych, projektów oraz programów. Do największych wydarzeń/sukcesów fundacji wpisują się:

- **TOTU FESTIVAL** – to pięć udanych edycji organizowanych w 2007-2011 roku. Był to jeden w okolicy festiwal w całości wymyślony i zrealizowany przez młodych wolontariuszy. Przygotowania i jego przebieg były niezwykle atrakcyjne dla każdego. Wyróżniał się na tle innych imprez dzięki bogatemu programowi, warsztatów, pokazów, koncertów oraz młodej publiczności.
- **CAMPUS15** – projekt ten był organizowany przez fundację w partnerstwie z niemiecką organizacją Campus15, która pełniła rolę organizatorską. Projekt był organizowany od 2008 roku do 2011 roku. W ramach Campus15 odbywały się coroczne międzynarodowe spotkania młodzieży tzw. „summer camps”. Osoby biorące udział w projekcie miały możliwość wyjazdu na 3 tygodniowy obóz letni do Niemiec. Celem projektu było budowanie mostów między kulturami, poprzez różnego rodzaju warsztaty rozwojowe od artystycznych do sportowych. wzięli
- **PAPARAZZI** – to Międzynarodowa Inicjatywa Młodzieżowa organizowana w 2008 roku. Udział w niej młodzi i pasjonaci fotografii z Portugalii, Łotwy, Hiszpanii Polski. W ramach projektu: odbyły się cykliczne warsztaty fotograficzne, stworzono międzynarodową internetową galerię fotografii, lokalne wystawy najlepszych fotografii. Najważniejszym elementem tego projektu była międzynarodowa wymiana młodzieży, która odbyła się w Sielcu i była zwieńczeniem wielomiesięcznej pracy. Projekt miał na celu wymianę doświadczeń jak i poznawanie się, które służyło promocji tolerancji i zrozumieniu różnorodności kultury w Europie.
- **COOLturalne Wakacje był** – to projekt obejmujący realizację cyklicznych otwartych warsztatów artystycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z terenu Staszowa. W ramach projektu odbyło się 5 różnorodnych warsztatów takich jak: lepienie garnków,

tworzenie biżuterii, kuglarstwo, filmowanie i breakdance. W zajęciach wzięło udział około 60 dzieci i młodzieży z samego Staszowa jak i jego okolic.

- **MAŁY FESTIWAL NAUKI** – to impreza towarzysząca 7 Festiwalowi Kultury Dziecięcej w Pacanowie zorganizowana w 2009 roku. Festiwal przeznaczony był dla dzieci. Głównymi elementami tworzącymi go była wystawa pt. „Eksperymentuj” oraz warsztatów na temat racjonalnego żywienia i zdrowego trybu życia. Podczas tego wydarzenia dzieci i dorośli mogli ciekawie spędzić czas oraz poszerzyć swoją wiedzę na ważne tematy. Kluczowym punktem festiwalu była budowa piramidy żywieniowej z klocków, dzięki której uczestnicy dowiedzieli się co szkodzi a co służy zdrowiu.
- **DYPLOM Z MARZEŃ** – program ten obejmował wsparcie młodzieży w pokonywaniu wyjątkowo trudnych dla nich barierach związanych z rozpoczynaniem nauki w szkole wyższej. W trakcie realizacji programu studenci dostawali stypendium na pierwszym roku dziennych studiów magisterskich. Program realizowany był w roku akademickim 2009/2010. Szkołami partnerskimi w czasie realizacji tego programu są: Zespół Szkół im. S. Staszica w Staszowie, Zespół Szkół Ekonomicznych im. Jana Pawła II w Staszowie, Liceum Ogólnokształcące im. ks. kard. Wyszyńskiego w Staszowie, Zespół Szkół im. Oddziału Partyzanckiego AK Jędrusie w Połańcu.
- **MIASTECKO** – to projekt, który łączył w sobie historię, sztukę, film, fotografię, komiks oraz młodszych i starszych ludzi, realizowany w 2009 roku. Głównym celem tego projektu była zmiana wizerunku Staszowa, ponieważ w świadomości młodych najczęściej jest on postrzegany jako „zabite dechami” miasteczko. Projekt trwał od lutego do listopada. W trakcie jego realizacji odbyło się wiele ciekawych akcji np. takich jak: szukanie starych zdjęć Staszowa, wykonywanie nowych zdjęć Staszowa, rozmowy z najstarszymi mieszkańcami miasta, wystawa zdjęciowa, seria warsztatów fotograficznych oraz filmowych, realizacja filmu o Staszowie, stworzenie humorystycznego komiksu o Staszowie.
- **AFRYKA NIE TYLKO DZICZĄ** – to projekt polegający na przybliżeniu młodzieży kultury i tradycji afrykańskiej oraz na zmniejszeniu dyskryminacji osób innego pochodzenia rasowego bądź wyzwania religijnego, który był realizowany w 2012 roku. Uczestnikami projektu była młodzież w wieku od 13 do 25 lat. Podczas realizacji projektu zostało przeprowadzone wiele działań m. in takich jak: debata z rodowitym

Afrykańczykiem, warsztaty artystyczne, warsztaty z biżuterii, happening i kino Afrykańskie.

- **AKCJA: WOLONATRIAT** – to projekt polegający na zwiększeniu aktywności i świadomości obywatelskiej społeczności powiatu staszowskiego, realizowany w 2012 roku. Akcja łączyła promocję i naukę działań wolontariackich wśród młodzieży z naciskiem na kształtowanie lokalnych i regionalnych więzi społecznych. W trakcie realizacji projektu zostały przeprowadzone 3 akcje takie jak: promocja wolontariatu, wolontariusze w akcji, liderzy wolontariatu.
- **KAMPANIA SPOŁECZNA „NOWA PRZESTRZEŃ”** – to kampania mająca na celu zwiększenie uwagi mieszkańców województwa świętokrzyskiego na problem bardzo niskiego poziomu uczestnictwa młodzieży w życiu społecznym, realizowanej w 2013 roku. W ramach kampanii przeprowadzona została dyskusja na temat przestrzeni działania i realnego wpływu młodzieży na otaczającą ją rzeczywistość.
- **WOLONTARIUSZE WZMACNIAJĄ ORGANIZACJE** – to projekt, polegający na zwiększeniu aktywności społecznej młodzieży jak i wzmocnieniu potencjału lokalnych organizacji, realizowany w 2013 roku. Podczas projektu 4 organizacje oraz 16 wolontariuszy z terenu powiatu staszowskiego wypracowały model współpracy organizacji z młodymi wolontariuszami.
- **ARTYSTYCZNA KUŹNIA TALENTÓW – MUSICAL** – to pierwszy tego typu projekt, dzięki któremu powstał młodzieżowy musical, premiera odbyła się w 2013 roku. Celem głównym projektu było zaangażowanie młodzieży w życie społeczne oraz kulturalne. Musical umożliwił rozwój jak i nabywanie różnych umiejętności oraz wzbogacenie oferty kulturalnej Staszowa. W efekcie końcowym musical opowiadał o podróżach młodej bohaterki Jenny, która zasypiając na lekcji odwiedziła Anglię, Indie i Francję.
- **GRAMY W RADEĘ, DAMY RADEĘ** – to projekt, który promował Młodzieżowe Rady na terenie woj. świętokrzyskiego, przeprowadzony w 2013-2014 roku. Projekt realizowany był na terenie trzech województw: świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego i podlaskiego. Projekt rozpoczął się grą symulacyjną, która miała za zadanie przybliżyć młodzieży zadania i wyzwania stojące przed Młodzieżowymi Radami. Przebieg projektu pozwolił na zaangażowanie młodzieży w samorządność lokalną wszystkich województw. Efektami projektu były zespoły, którym udało się utworzyć Młodzieżowe Rady.

- SZKOŁA DEMOKRACJI – to ogólnopolski projekt skierowany do szkół, który realizowany był w 2013-2014 roku. Miał na celu wspierać rozwój samorządności uczniowskiej poprzez organizację demokratycznych wyborów jak i wypracowanie mechanizmów współdecydowania uczniów o sprawach szkoły. W ramach projektu odbyły się warsztaty z mentorami dla dyrektorów, nauczycieli rodziców i uczniów.
- SPEELPLEIN – to wakacyjne zajęcia dla maluchów organizowane przez młodzież z danego miasta poprzez skupienie jej wokół klubu młodzieżowego, realizowany w 2014 roku. Trzy wolontariuszki Fundacji Aktywizacji i Rozwoju wyjechały na 2 tygodniowe zajęcia do Hoeselt, który znajduje się w Belgii, aby nauczyć się pracy z młodzieżą, a potem przeprowadzić akcję „SpeelPlein” w swoim mieście.
- SIEĆ AKTYWNOŚCI MŁODZIEŻOWEJ – to sieć skupiająca 23 organizacje młodzieżowe w regionie, projekt realizowany był w 2014-2015 roku. Projekt miał na celu doprowadzenie do znaczących zmian w obszarze polityki młodzieżowej w regionie. Sieć powstała w ramach projektu „Złap się SAM – Sieć Aktywności Młodzieżowej”.
- MŁODZI GOSPODARZE – to program polegający na wzmacnianiu dobra wspólnego danej społeczności, program miał dwie edycje w 2014-2015 roku. Pozwolił na zagospodarowanie miejsca spotkań młodzieży w przestrzeni wiejskiej. Poruszył główne problemy grup, przez które był realizowany takie jak: niskie poczucie przynależności i odpowiedzialności młodzieży jaki brak miejsca spotkań i aktywności młodzieży.
- BADAMY KAPITAŁ SPOŁECZNY – to akcja polegająca na badaniu kapitału społecznego w gminie Staszów, przeprowadzona w 2015 roku. Podczas przeprowadzania badania wykorzystane zostały dwie metody badawcze: quiz oraz spacer badawczy. To pierwsza tego typu akcja w gminie Staszów. Mieszkańcy gminy chętnie przystąpili do tego działania.
- MANIA DZIAŁANIA – to autorski program Fundacji Aktywizacji i Rozwoju realizowany w 2012 roku, później w 2014 roku i w 2018 roku. Program polega na realizacji lokalnych projektów społecznych przez młodzież, która tworzy grupę nieformalną i dostaje dotację w wysokości 1000 zł. Podczas realizacji projektów młodzieży towarzyszy proces edukacyjny z zakresu edukacji społecznej oraz obywatelskiej. Każda grupa projektowa uczestniczy w warsztatach, szkoleniach oraz ma opiekuna, który pomaga i dba by grupa zrealizowała postawione cele.

- **ROZWÓJ KOMPETENCJI CYFROWYCH**- to program ukierunkowany na wspieranie innowacyjnej gospodarki i realizowany poprzez Przestrzeń from Facebook we współpracy z lokalnymi partnerami. Stacjonarne szkolenia prowadzone są w polskich miastach i dostosowane do regionalnych potrzeb, Facebook pomoże uczestnikom rozwijać ich umiejętności cyfrowe, a tym samym zwiększać możliwości na rynku pracy. Jako Fundacja byliśmy partnerem w województwie świętokrzyskim i podkarpackim. Przez okres 6 miesięcy przeszkoliliśmy ponad 1400 osób w wieku 17-35 w tematyce: innowacje, cyberbezpieczeństwo, obecność w sieci oraz marketing społecznościowy.
- **LOKALNA SZKOŁA FUNDRAISINGU** – projekt realizowany w partnerstwie z Fundacja Aktywizacji i Rozwoju, Publiczna Biblioteka Miasta i Gminy Staszów oraz Stowarzyszenie Dolina Kacanki, dzięki Funduszowi Rozwoju w ramach Programu Lokalne Partnerstwa Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Głównym celem było wzmocnienie i uniezależnienie od grantów istniejącego partnerstwa i zaproszonych organizacji pozarządowych, poprzez stworzenie lokalnej szkoły fundraisingu.
- **LOKALNA SZKOŁA ANIMACJI** - projekt był skierowany do organizacji pozarządowych, sołtysów, radnych, lokalnych liderów młodzieżowych działających i mieszkających na terenie powiatu staszowskiego. W głównej mierze do osób potrzebujących wsparcia, które chciały poprawić swoje umiejętności, kompetencje i kwalifikacje, aby skutecznie działać w ngo. Udział w Szkole Animacji wzięło 10 osób z naszego regionu. Każde warsztaty były inne, pełne ekspresji, wiedzy, praktyki i możliwości próby na samym sobie.
- **DZIAŁAJ LOKALNIE** – to program Polsko-Amerykańskiej Fundacji wolności realizowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i sieć Ośrodków Działaj Lokalnie. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju do tej sieci dołączyła w 2013 roku trwając w niej do dziś. Program realizowany dla gmin z terenu powiatu staszowskiego. Wspiera on ludzi, którzy chcą działać na rzecz swojej społeczności. Dofinansowanie z Programu „Działaj Lokalnie” mogą otrzymać projekty: aktywizujące lokalne społeczności, przyczyniające się do rozwiązania określonego lokalnego problemu i mają jasno określone cele. Fundacja jako jedna z dwóch organizacji pozarządowych w województwie świętokrzyskim (jedyna w powiecie staszowskim) jest Ośrodkiem Działaj Lokalnie – prowadzi program, w których przyznaje granty na działania wspierające i aktywizujące lokalne społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty

obywatelskie, które służą pobudzeniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. W tym roku Fundacja prowadzi już 12 edycję programu. Przez te 12 lat przyznaliśmy 172 granty na kwotę ponad 717 000 zł.

- **ZAKORZENIONE** – organizacje dla środowiska 2023/2024 – to program dla organizacji pozarządowych/grup nieformalnych działających na rzecz ochrony środowiska. Zakorzenione to program edukacyjny skierowany do organizacji pozarządowych mających swoją siedzibę na terenach wiejskich i miejscowościach do 20 tys. mieszkańców, które mają pomysły na działania na rzecz środowiska w swoich lokalnych społecznościach. Projekt adresowany był do NGOów i grup nieformalnych działających i mających siedzibę w województwach: podlaskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, na Kaszubach i we wschodniej części Mazowsza. Program realizowany był przez Fundację Aktywizacji i Rozwoju FARMA w partnerstwie z Fundacją Roll-ną, grupą Sołtyski, Fundacją Wspomagania Wsi oraz Fundacją Polska z Natury. 10 organizacji pozarządowych otrzymało grant w wysokości 10 000 zł na działania prośrodowiskowe. W sumie wszystkie organizacje zrealizowały 123 wydarzenia, w organizację ich działań w ramach programu zaangażowało się 58 osób z organizacji pozarządowych, natomiast udział w wydarzeniach wzięło 1845 osób z terenów wiejskich.
- **INKUBATOR ROZWOJU FARMA** - w trakcie realizacji, Inkubator powstał 2022 r., dzięki dofinansowaniu z Narodowego Instytutu Wolności w ramach Programu PROO 1a, na kwotę 432 000 zł. Projekt pozwolił na rozwój instytucjonalny organizacji i realizację celów statutowych. Inkubator Rozwoju FARMA powstał z myślą o pomocy dla innych NGO. Prowadząc Inkubator Fundacja pomaga organizacjom z terenu województwa świętokrzyskiego w m.in. przygotowaniu materiałów promocyjnych organizacji, zarządzaniu finansami w organizacji, prowadzeniu księgowości, pozyskiwaniu środków finansowych inwestycyjnych i miękkich, pisaniu, realizacji i rozliczaniu projektów, planowaniu rozwoju oraz dążeniu do samowystarczalności organizacji, kwestiach formalno-prawnych związanych z prowadzeniem organizacji pozarządowej.

Projekty realizowane przez Fundację w roku bieżącym

- **INKUBATOR ROZWOJU FARMA** - w trakcie realizacji od 2022 r. Inkubator pomaga organizacjom z terenu województwa świętokrzyskiego w m.in. przygotowaniu materiałów promocyjnych organizacji, zarządzaniu finansami w organizacji, prowadzeniu

księgowości, pozyskiwaniu środków finansowych inwestycyjnych i miękkich, pisaniu, realizacji i rozliczaniu projektów, planowaniu rozwoju oraz dążeniu do samowystarczalności organizacji, kwestiach formalno-prawnych związanych z prowadzeniem organizacji pozarządowej. Na dzień pisania Strategii Inkubator działa półtora roku. Przeszkoliliśmy ponad 300 osób a z pomieszczeń skorzystało ponad 500 osób.

- **DZIAŁAJ LOKALNIE** – w tym roku Fundacja prowadzi 12 edycję programu Działaj Lokalnie na terenie powiatu staszowskiego. W tegorocznej edycji z Programu dofinansowanie otrzymały projekty aktywizujące lokalne społeczności i przyczyniające się do rozwiązania określonego lokalnego problemu. W tym roku przyznaliśmy 15 grantów na kwotę 78 980 zł.
- **ZAKORZENIONE – ORGANIZACJE DLA ŚRODOWISKA 2023/2024** – to program dla organizacji pozarządowych/grup nieformalnych działających na rzecz ochrony środowiska. Zakorzenione to program edukacyjny skierowany do organizacji pozarządowych, mających swoją siedzibę na terenach wiejskich i miejscowościach do 20 tys. mieszkańców i mających siedzibę w województwach: podlaskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim, małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim, na Kaszubach i we wschodniej części Mazowsza. Program realizowany przez Fundację Aktywizacji i Rozwoju FARMA w partnerstwie z Fundacją Roll-ną, grupą Sołtyski, Fundacją Wspomagania Wsi oraz Fundacją Polska z Natury. 10 organizacji pozarządowych otrzymało grant w wysokości 10 000 zł na działania prośrodowiskowe. Projekt realizowany był do czerwca 2024 r. W sumie 10 organizacji zrealizowało 123 wydarzenia, w organizację ich działań zaangażowało się 58 osób z organizacji pozarządowych, natomiast udział w wydarzeniach wzięło 1845 osób z terenów wiejskich.
- **MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU DLA GMINY** - „Młodzież w działaniach dla gminy”, który ma na celu aktywizację młodzieży, rozwijanie ich umiejętności społecznych oraz zaangażowanie w lokalne inicjatywy. Projekt, realizowany w ramach Sieci Splot Wartości od 1 grudnia 2023 roku do 31 sierpnia 2024 roku, obejmuje szereg działań merytorycznych, które mają wzmocnić współpracę, odpowiedzialność oraz partycypację młodych ludzi w życiu społeczności lokalnej. Projekt miał kilka kluczowych celów, z których najważniejszym jest wzmocnienie potencjału młodzieży na rzecz propagowania

i ochrony podstawowych praw i wartości Unii Europejskiej. W ramach projektu zwiększono aktywność i świadomość obywatelską młodzieży z Gminy Osiek.

- **ZAKORZENIONE – LIDERKI DLA ŚRODOWISKA 2024**, to program skierowany do liderek – sołtyszek, członkiń Kół Gospodyń Wiejskich, przedstawicielek organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które realizują działania prośrodowiskowe z mieszkańcami na obszarach wiejskich. Założeniem programu jest wspieranie osób, które angażują lokalną społeczność podejmowanie przedsięwzięć na rzecz przyrody i środowiska. Program realizowany w partnerstwie z Fundacją Roll-ną, grupą Sołtyski oraz Fundacją Polska z Natury.

2) Diagnoza wewnętrzna

Prawidłowo stworzona strategia rozwoju musi zostać poprzedzona kompleksową diagnozą stanu obecnego danej organizacji. Badanie to dotyczy zarówno przestrzeni wewnętrznej jak i zewnętrznej organizacji. Jest to etap trudny i niejednokrotnie czasochłonny, jednakże przeprowadzony w sposób rzetelny okazuje się być bardzo pomocnym przy tworzeniu interesującego nas dalszego planu działania.

W przypadku Fundacji FARMA w Osieku faza diagnozy przeprowadzona została w oparciu o dostępne materiały źródłowe oraz zastosowane narzędzia tj. beczka zasobów i problemów organizacji, metaplan, a także analiza SWOT. Wybór narzędzi i technik treningowych nie był przypadkowy. W pracy zastosowano 3 narzędzia diagnostyczne:

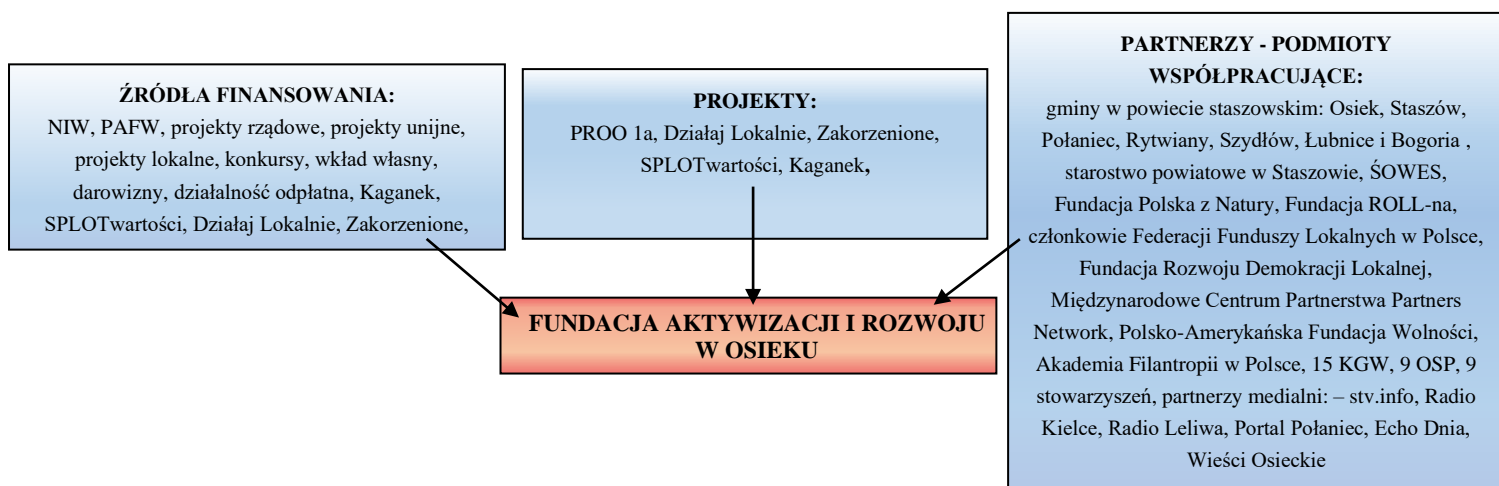
- Beczka zasobów i problemów Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku, stworzona przez wszystkich członków i pracowników, usystematyzowała istniejące zasoby (w tym: ludzkie, techniczne i finansowe), a także zobrazowała najistotniejsze problemy organizacji w postaci tzw. „wycieków z beczki”. Metoda ta jest bardzo kreatywną formą diagnozy. Angażuje wszystkich zainteresowanych dalszymi losami organizacji i stwarza możliwość przeprowadzenia burzy mózgów w celu wypracowania dla niej najistotniejszych zagadnień. Warsztaty przeprowadzone zostały w terminie 8 – 9 lipca 2024 r.
- Kolejnym wykorzystanym narzędziem był metaplan Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku na lata 2024-2029, który jako specyficzna metoda dyskusyjna, pozwolił na

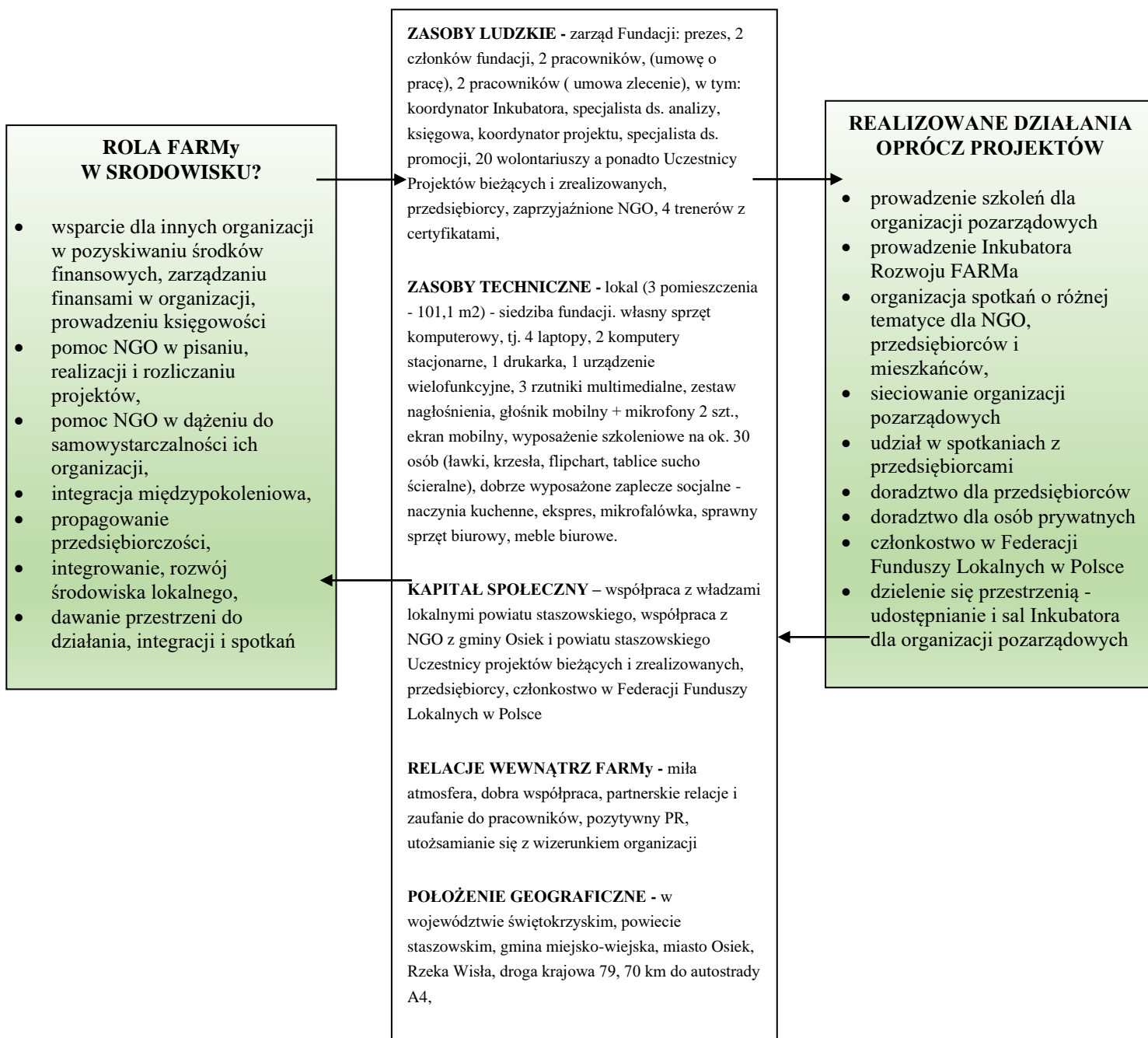
identyfikacje problemów fundacji, powodów ich występowania oraz wstępnego wypracowania ich rozwiązań. W/w próba badawcza przeprowadzona została w 3 grupach: zarząd, komisja rewizyjna oraz pozostali pracownicy w terminie 15 - 16 lipca 2024 r. Rezultat ich prac został przedstawiony w niniejszej pracy w formie połączonej.

- Ostatnią wykorzystaną metodą diagnostyczną była Analiza SWOT. Jest to jedna z najbardziej popularnych technik uporządkowania i dokonania analizy strategicznej. Dzięki niej skompilowane zostały mocne i słabe strony naszej oraz jego potencjalne szanse i zagrożenia. SWOT przeprowadzono w warsztatach grupowych realizowanych przez większość członków i pracowników Fundacji FARMa w Osieku w terminie 22 - 23 lipca 2024 r.

a) **BECZKA ZASOBÓW I PROBLEMÓW FUNDACJI FARMa**

BECZKA ZASOBÓW I PROBLEMÓW FUNDACJI AKTYWIZACJI I ROZWOJU

ŚRODOWISKO, W KTÓRYM PRACUJEMY - organizacje pozarządowe z województwa świętokrzyskiego, w tym 15 KGW i 9 OSP i 9 stowarzyszeń z gminy Osiek, podmioty ekonomii społecznej, jednostki samorządu terytorialnego, gmina Osiek, Połaniec, Staszów Rytwiany, Szydłów, Łubnice, Bogoria, powiat staszowski, M-GOK Osiek, Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku, lokalne media – stv.info, Radio Kielce, Radio Leliwa, Portal Połaniec, Echo Dnia, Wieści Osieckie

STATUT – przewiduje szeroką możliwość działania, wymaga zaktualizowania, wymaga zmian w zakresie wprowadzania celów związanych z rozwojem społecznym.

ZARZĄDZANIE – Zarząd Fundacji – Prezes i 2 Członków Zarządu, Rada Fundacji, zarządzanie jest płynne, bo jest niewiele osób, nie ma zarządzania przez chaos.

INFRASTRUKTURA, CO MAMY? - lokal w dogodnej lokalizacji Osieka, parking przy miejscu pracy, łatwy dojazd do miejsca pracy, lokal (3 pomieszczenia - 101,1 m²) - siedziba fundacji. własny sprzęt komputerowy, tj. 4 laptopy, 2 komputery stacjonarne, 1 drukarka, 1 urządzenie wielofunkcyjne, 3 rzutniki multimedialne, zestaw nagłośnienia, głośnik mobilny + mikrofony 2 szt., ekran mobilny, wyposażenie szkoleniowe na ok. 30 osób (ławki, krzesła, flipchart, tablice sucha ścieralne), dobrze wyposażone zaplecze socjalne - naczynia kuchenne, ekspres, mikrofalówka, sprawny sprzęt biurowy, meble biurowe, 4 stanowiska biurowe.

OTOCZENIE, STRATEGIA DOKUMENTÓW - działanie Fundacji FARMa wpisuje się wprost w dokumenty strategiczne gminy Osiek i powiatu staszowskiego. Cele fundacji to: rozwój społeczności lokalnych, współpraca z innymi NGO, JST

LOKALNE WYCIEKI – STRATY

- „za wąski” statut Fundacji – nie uwzględnia aktualnych działań organizacji,
- nie diagnozowanie potrzeb mieszkańców oraz sympatyków Fundacji – nie znając potrzeb nie stworzymy dobrej oferty szkoleniowej, doradczej itp.
- brak oferty komercyjnej dla Jednostek Samorządu Terytorialnego,
- brak działalności gospodarczej w Fundacji,
- niewykorzystany czas pracy,
- zasoby ludzkie,
- artykuły biurowe – marnotrawienie,
- koszty pośrednie (opłaty),
- brak pewności zatrudnienia,
- brak szkoleń odpłatnych,
- brak przedłużonego kontaktu z Beneficjentami,

b) METAPLAN Fundacji Aktywizacji i Rozwoju na lata 2024 – 2029

<u>DIAGNOZA – METAPLAN</u> <u>ROZWÓJ FUNDACJI AKTYWIZACJI I ROZWOJU NA LATA 2024 – 2029</u>	
<p>JAK JEST?</p> <p>Zarządzanie w organizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeciążenie Zarządu, • Nie ma czasu na planowanie harmonogramów i bieżącej pracy, • Brak harmonogramów zadań/działań na miesiąc/kwartał/6m-cy, • Brak systematycznych spotkań pracowników z zarządem – raz w tygodniu, • Nie ma osób odpowiedzialnych i oddelegowanych do działań w projektach, • Różna struktura zatrudniania pracowników (umowy o pracę/samo zatrudnienie/zlecenie), <p>Źródła finansowania Fundacji – pozaprojektowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak perspektyw na stałe źródła dochodu po zakończeniu projektów, • Niewykorzystane szanse PR-owe, marketingowe, • Niewykorzystanie trenerów, coachów i mentorów, ekspertów np. prawa, 	<p>JAK POWINNO BYĆ?</p> <p>Zarządzanie w organizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zarząd ma czas skupić się na działaniach strategicznych i planowaniu działań, • Regularne planowanie harmonogramów i bieżącej pracy • Systematyczne spotkania • Wymiana składu rady fundacji • Jasno wytyczone zadania merytoryczne dla poszczególnych członków zarządu i wprowadzenie regulaminu pracy zarządu, • Wykorzystanie potencjału organizacji do tworzenia wizerunku na zewnątrz/ chwalenie się osiągnięciami na zewnątrz <p>Źródła finansowania Fundacji – pozaprojektowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stała oferta szkoleniowo - doradcza dla JST, III sektora i sektora ES w formie działalności odpłatnej lub działalności gospodarcze na wolnym rynku. • Wprowadzanie ofert szkoleń i doradztwa - występowanie w

finansów itp. w ofercie szkoleniowej lub doradczej na zewnątrz, która mogłaby przynosić satysfakcjonujące dochody jako np. działalność odpłatna lub działalność gospodarcza,

Biuro Fundacji i jej pracownicy:

- Brak jest jasnego komunikatu pomiędzy pracownikami, że jest sprawa do załatwienia
- Nie ma harmonogramu sprzątnia biura
- Stosowany jest elastyczny czas pracy,
- Możliwość rozwoju przez uczestnictwo w szkoleniach.

Projekty:

- Brak jasnego podziału zadań w projektach pomiędzy partnerami a nami w funkcji liderów,
- Brak spotkań z partnerami przy ustalaniu harmonogramu planu działania w ramach projektów,
- Praca z różnorodnym klientem – grupami docelowymi przez co można się wiele nauczyć,
- Brak badań losów absolwentów/beneficjentów/klientów.

przetargach organizowanych przez JST lub realizowane w ramach zasady konkurencyjności – wszystko na wolnym rynku,

- Wprowadzenie nowych celów do statutu związanych z przedsiębiorczością i aktywizacją.
- Wprowadzenie do statutu działalności odpłatnej jako podstawowej formy finansowania Fundacji, a w dalszej perspektywie działalności gospodarczej,

Biuro Fundacji i jej pracownicy:

- Wykorzystanie potencjału ludzi i organizacji do tworzenia wizerunku na zewnątrz/ chwalenie się osiągnięciami na zewnątrz,
- Dobra komunikacja, wspólne odprawy pracowników z zarządem – co tydzień - z informacjami co się dzieje? Jakie są problemy?
- Czas pracy maksymalnie produktywnie wykorzystany przez wszystkich pracowników,

Projekty:

- Stworzenie harmonogramów działań w projektach we współdziałaniu z partnerami i rytmiczna ich realizacja,
- Tworzenie bazy przedsiębiorców, którzy otrzymali za pośrednictwem

	<p>Fundacji dotację na rozpoczęcie działalności oraz wsparcie pomostowe, w celu długotrwałej współpracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobre perspektywy stałego źródła finansowania • Zainteresowanie się dalszymi losami absolwentów/beneficjentów/klientów
<p>DLACZEGO NIE JEST TAK JAK POWINNO BYĆ?</p> <p>Zarządzanie w organizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zarząd bierze za dużo odpowiedzialności na siebie, • Zarząd często nie dzieli się pracą, nie deleguje zadań do pracowników, pracownicy często niechętnie podchodzą do zadań, <p>Źródła finansowania Fundacji – pozaprojektowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak wizji i pomysłu na działania zarobkowe adekwatne do kompetencji i możliwości organizacji, • Brak osoby odpowiedzialnej za stworzenie i aktualizację oferty marketingowej, • Niewykorzystane szanse marketingowe za pośrednictwem stworzonej bazy klientów, 	<p>WNIOSKI DO REALIZACJI I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ:</p> <p>Zarządzanie w organizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana składu Rady Fundacji • Zarząd opracuje swój regulamin pracy i zapozna z tym regulaminem swoich pracowników, • Zarząd wyznacza osoby odpowiedzialne za projekty – 1 lider przypisany do konkretnego projektu i systematycznie spotyka się 1 raz na miesiąc ze wszystkimi liderami projektów, • Zarząd organizuje 1 raz w tygodniu bieżące odprawy z wszystkimi pracownikami – przydział pracy, delegowanie zadań, omawianie bieżących problemów i szukanie rozwiązań wspólnie z całą kadrą, <p>Źródła finansowania Fundacji – poza projektowe:</p>

- Brak aktualizacji w formie papierowej losów klientów, brak zarządzania kontaktem z klientami.

Biuro Fundacji i jej pracownicy:

- Brak systematycznego przeglądu zadań do zrobienia przez osoby realizujące projekty i pracowników w tych projektach,
- Brak jest jasnego komunikatu, że jest sprawa do załatwienia,

Projekty:

- Nie ma takiego zwyczaju żeby się spotykać z partnerami i ustalać program działania w ramach projektów.

- Wspólne wypracowanie pomysłów: Zarząd + pracownicy na działalność zarobkową Fundacji, wykorzystanie wszystkich zasobów Fundacji w postaci trenerów, coachów i mentorów, ekspertów w ofercie szkoleniowej lub doradczej na zewnątrz, która mogłaby przynosić satysfakcjonujące dochody jako np. działalność odpłatna lub działalność gospodarcza,
- Weryfikacja predyspozycji pracowników i wyznaczenie osoby lub zatrudnienie osoby do wypracowania oferty szkoleniowej, w tym bieżąca kontrola kontaktów trenerskich oraz bazy konkurencyjności, BIP.
- Systematyczny marketing – prowadzenie portali społecznościowych, bieżąca aktualizacja strony internetowej – oddelegowanie osoby do PR,
- Przegląd baz posiadanych klientów – absolwentów programów dotacyjnych dla firm w celu składania ofert szkoleniowo doradczych.

Biuro Fundacji i jej pracownicy:

- Organizacja pracy biura, kontrola harmonogramów i rytmiczności ich realizacji,

Projekty:

	<ul style="list-style-type: none">• Bieżące wyznaczanie koordynatorów konkretnych projektów, osób odpowiedzialnych za poszczególne działania projektowe,• Organizacja cyklicznych spotkań lider + partner w celu omówienia najważniejszych problemów oraz możliwości ich szybkiego rozwiązania,• Organizacja regularnych spotkań pracowników projektowych wewnątrz biura jak i na zewnątrz z innymi zespołami pracowniczymi realizującymi z nimi projekty,
--	--

c) ANALIZA SWOT

Poniżej przedstawione zostały wyniki analizy SWOT dokonanej w Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku. Płynące z niej wnioski i komentarze posłużyły w dalszej części do zidentyfikowania problemów wraz z ich przyczynami i następstwami, a następnie do wyznaczenia celów strategii, wizji i misji naszej organizacji.

MOCNE STRONY

- potencjał personalny – Fundacji FARMA w Osieku zrzesza oraz zatrudnia ludzi aktywnych i zaangażowanych w wielu płaszczyznach, mających rozmaite zainteresowania, a także posiadających bardzo duże kwalifikacje i doświadczenie zawodowe.
- Kadra może realizować pasję oraz zainteresowania w ramach zleconych zadań i obowiązków,
- stwarza warunki do rozwoju poprzez szkolenia i kursy dla członków i pracowników.
- pozwala na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji poszczególnych osób, a także różnicuje ich działania powodujące profesjonalizację oraz wzajemne uzupełnianie się,
- posiada dużą rozpoznawalność w powiecie i w lokalnym środowisku NGO's,

- organizacja jest pozytywnie oceniana, posiada uznanie społeczne oraz ogólną aprobatę dla realizowanych działań,
- bardzo dobrze dokonuje rozpoznania potrzeb i oczekiwań społeczności, w której funkcjonuje,
- posiada bogate doświadczenie w dziedzinie organizacji szkoleń dot. pisania wniosków, zarządzania organizacją, prowadzeniem księgowości NGO,
- jest organizacją otwartą na nowych członków, ich nowe pomysły i możliwości,
- cieszy się aktywnością młodych ludzi, którzy chętnie angażują się w powierzone im zadania,
- dysponuje szerokim doświadczeniem kadry zarządzającej Fundacją,
- wykorzystuje potencjał wiedzy i doświadczenia osób zatrudnionych w Fundacji,
- bardzo dobrze współpracuje z innymi instytucjami i podmiotami ekonomii społecznej (szkoły, NGO, itp.),
- zasoby techniczne fundacji: lokal (1 sala szkoleniowa, 1 sala aktywności, 2 pomieszczenia biurowe, w sumie 101,1 m²), własny sprzęt komputerowy, tj. 4 laptopy, 2 komputery stacjonarne, 1 drukarka, 1 urządzenie wielofunkcyjne, 3 rzutniki multimedialne, zestaw nagłośnienia, głośnik mobilny + mikrofony 2 szt., ekran mobilny, wyposażenie szkoleniowe na ok. 30 osób (ławki, krzesła, flipchart, tablice sucha ścieralna), dobrze wyposażone zaplecze socjalne - naczynia kuchenne, ekspres, mikrofalówka, sprawny sprzęt biurowy, meble biurowe.
- fundacja to lokalny operator grantowy,
- duże doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy, pracy z NGO i mieszkańcami,

SŁABE STRONY

- organizacja posiada znacznie ograniczony kapitał własny,
- organizacja posiada duże problemy z działalnością biznesową, brak ofert szkoleń komercyjnych dla firm, podmiotów ekonomii społecznej oraz jednostek samorządu terytorialnego,

- brak działalności odpłatnej w Fundacji, która zapewniłaby płynność finansową po zrealizowaniu wszystkich projektów,
- ograniczenia czasowe członków i pracowników (spowodowane pracą, opieką nad dziećmi, rodzinami czy osobami zależnymi, itp.)
- brak strategii działania oraz standardów działania,
- wejście niedostosowane do osób niepełnosprawnych (korzystających z wózków inwalidzkich),
- trudności w zaangażowaniu społeczności lokalnej,
- niski poziom współpracy z sektorem prywatnym (biznesem),
- nie badanie potrzeb klientów oraz sympatyków Fundacji w celu stworzenia indywidualnych ofert szkoleniowych, doradczych itp.
- brak wypracowanych harmonogramów działania,

SZANSE

- znowelizowanie statutu poprzez wprowadzenie zapisów dotyczących aktualnej działalności Fundacji, a także uwzględniając jego przyszłą działalność,
- pozyskanie wolontariuszy i innych osób do działania,
- prowadzenie działalności odpłatnej jako główne źródło dochodu lub rozpoczęcie działalności gospodarczej, która pozwoli na utrzymanie płynności finansowej,
- badanie potrzeb i oczekiwań klientów w celu stworzenia dla nich indywidualnych ofert komercyjnych,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń komercyjnych oraz doradztwa dla sektora prywatnego,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń komercyjnych oraz doradztwa dla sektora biznesowego,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń komercyjnych oraz doradztwa dla jednostek samorządu terytorialnego,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń komercyjnych dla sektora ekonomii społecznej
- dołączenie jako partner do dużych projektów innej organizacji,
- rozwój działalności poprzez tworzenie nowych miejsc pracy,
- organizowanie cyklicznych spotkań pracowników i członków Fundacji w celu omówienia najważniejszych spraw organizacji,

- zbudowanie Powiatowej Rady Pożytku Publicznego
- stała siedziba – na własność
- stabilne źródła finansowania działań statutowych
- bogata oferta warsztatów i szkoleń dla NGO
- pozyskanie nowych, strategicznych partnerów

ZAGROŻENIA

- ograniczenia działalności Fundacji wynikające z uwarunkowań prawnych,
- brak aktywności społecznej i zaangażowania społeczności lokalnej,
- brak pracy po zakończeniu realizacji projektów współfinansowanych ze środków europejskich,
- utrata płynności finansowej spowodowana nie prowadzeniem działalności gospodarczej lub działalności odpłatnej jako główne źródło dochodu,
- osłabienie kondycji organizacji poprzez niereagowanie na problemy w odpowiednim czasie,
- zagrożenie wynikające z braku zasobów personalnych do realizacji konkretnych zadań, wymagających odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia,
- wypalenie członków Zarządu, rezygnacja członków spowodowana koniecznością poświęcenia większej ilości czasu, np. pracy zarobkowej,
- niepowodzenia w zakresie pozyskiwania finansowych środków zewnętrznych,
- niski poziom świadomości społecznej i postawa w zakresie możliwości rozwiązywania problemów lokalnych,
- konkurencja ze strony innych organizacji o źródła finansowania,
- brak pracy po zakończeniu realizacji działań projektowych,
- potencjalne konflikty w zespole,
- utrata zaufania społecznego,
- brak współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego i partnerami z otoczeni biznesu.

II. Planowanie działań Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku na lata 2024 – 2029

1. Misja organizacji

Jasno sprecyzowana misja organizacji jest ściśle związana z określeniem jej celu. Dokonując jej wyznaczenia należy odpowiedzieć na 3 pytania: komu służy organizacja? od jakich czynników zależy jej sukces? oraz jaki wkład wnosi do społeczeństwa? Misja w swym precyzyjnym charakterze wyznacza główny cel i kierunek rozwoju organizacji, stawiając tym samym przed jej członkami konkretne wyzwania i zadania o wykonania. Wyraża wspólne wartości uznawane i podzielane przez członków Fundacji, określając ich dalszą filozofię działania.

Wartości, które znalazły się w misji Fundacji FARMA w Osieku to przede wszystkim:

- ✓ **biznesowe** – związane z osiąganiem zysku i działalnością biznesową,
- ✓ **racjonalne** – związane z komunikacją wewnątrz fundacji,
- ✓ **rozwojowe** – związane z ciągłym rozwojem kadry oraz pozyskiwaniem nowych źródeł finansowania.

MISJA FUNDACJI

„Tworzenie przestrzeni do działania i przyjaznego miejsca do życia, aktywności i integracji mieszkańców, sprzyjającym budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o lokalne zasoby oraz współpracę międzysektorową”

2. Wizja rozwoju organizacji

Misja i Wizja są ze sobą nierozzerwalnie związane, bowiem tylko traktowanie ich jako całości stwarza kulturę organizacyjną fundacji. Wizja to przedstawienie wyobrażenia przyszłości organizacji, czyli tego na czym ma być skoncentrowana jej dalsza działalność oraz jak ma funkcjonować po wprowadzonych zmianach. Wizja ma być inspirująca i motywująca

dla członków i pracowników, ponieważ to od ich zaangażowania zależy powodzenie zmiany kierunku działania. Jej wydźwięk ma być pozytywny i nastawiony na sukces, jednakże należy pamiętać, aby była skuteczna i realna do wykonania.

Na opracowanie wizji Fundacji FARMA w Osieku składały się następujące etapy:

- **przygotowanie** – zidentyfikowano obszary składające się na wizję organizacji,
- **konsultacje i ankiety** – podczas spotkań warsztatowych określono wizję docelową organizacji, skupiając się na określonych obszarach, przeprowadzenie diagnozy potrzeb i problemów organizacji pozarządowych
- **podsumowanie** – zweryfikowano wizję pod kątem oczekiwań i potencjalnych zasobów, stworzono ofertę dla NGO na podstawie ankiet wypełnionych przez organizacje pozarządowe
- **ogłoszenie** – sformułowano i upubliczniono w strategii ostateczny opis wizji.

WIZJA FUNDACJI

Silna, stabilna, niezależna finansowo, dobrze rozwinięta organizacja, działająca na rzecz partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej, integrującą mieszkańców, której działalność opiera się na lokalnych zasobach i współdziałaniu partnerów z różnych sektorów

3. Cele strategiczne, operacyjne, zadania

CEL STRATEGICZNY: Zmiana statutu poszerzającego działalność Fundacji

Lp.	Cel operacyjny	Zadania	Harmonogram	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.	Opracowanie nowych zapisów statutu poszerzającego działalność Fundacji FARMA w Osieku	Stworzenie zespołu roboczego, który w oparciu o wyniki diagnozy w ramach przeprowadzonej strategii rozwoju wypracuje nowe dodatkowe zapisy do statutu poszerzające działalność fundacji.	2025 - 2027	Środki finansowe fundacji	Wykaz zapisów do aktualizowanego statutu dla zarządu. Harmonogram dalszych prac i osób odpowiedzialnych za przygotowanie walnego zgromadzenia członków.
		Wspólne spotkanie członków Zarządu Fundacji z pracownikami. Przygotowanie wzoru uchwały i prace nad zaktualizowaniem statutu.	2025 - 2027	Środki finansowe fundacji	Wzór uchwały zmieniającej statut. Projekt statutu po zmianach
2.	Wdrożenie poszerzonego statutu w działalność Fundacji	Zebranie Zarządu Fundacji w celu podjęcia uchwały w sprawie przyjęcia zmian w statucie Sporządzenie protokołu spotkania oraz przygotowanie dokumentacji do Krajowego Rejestru Sądowego.	2025 - 2027	Środki finansowe fundacji	Uchwała Zarządu zmieniająca statut. Uchwała Zarządu w sprawie przyjęcia tekstu

	Zgłoszenie zmiany statutu do Krajowego Rejestru Sądowego i rejestracja zmian w KRS.			<p>jednolitego projektu statutu po zmianach.</p> <p>Protokół z Zebrania Fundacji</p> <p>Dokumentacja z walnego zgromadzenia do rejestracji KRS – jeden komplet KRS, KRS a/a.</p> <p>Postanowienie z Krajowego Rejestru Sądowego.</p>
	Wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za monitoring i prowadzenie odpowiedniej dokumentacji, w zakresie realizacji celów i zadań statutowych przez członków i pracowników Fundacji w oparciu o zmieniony statut.	2025 – 2027	Środki finansowe fundacji	Raporty z monitoringu realizowanych działań 2 razy w roku.

CEL STRATEGICZNY: Zapewnienie trwałej płynności finansowej fundacji.

Lp.	Cel operacyjny	Zadania	Harmonogram	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności odpłatnej przez fundację jako główne źródło dochodu.	<p>Przeprowadzenie ankiet wśród Jednostek Samorządu Terytorialnego, Podmiotów Ekonomii Społecznej oraz osób fizycznych w celu pozyskania ich potrzeb do poszerzenia oferty odpłatnej.</p> <p>Przygotowanie oferty dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, Podmiotów Ekonomii Społecznej oraz osób fizycznych w oparciu o diagnozę potrzeb ww. grup docelowych.</p> <p>Sporządzenie cenników usług oraz przygotowanie kadrowe.</p>	2025 – 2029	Środki finansowe fundacji	<p>Uchwała zarządu w sprawie obszarów działalności odpłatnej.</p> <p>Ankiety diagnozujące potrzeby III sektora /JST/osoby fizyczne</p> <p>Raport z badań ankietowych</p> <p>Oferta odpłatna dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, Podmiotów Ekonomii Społecznej i osób fizycznych</p> <p>Cenniki usług dla Jednostek Samorządu Terytorialnego, Podmiotów Ekonomii Społecznej i osób fizycznych</p> <p>Wzory umów zlecenia, o dzieło, o pracę itp.</p>

		<p>Działania promocyjne oferty odpłatnej wśród Jednostek Samorządu Terytorialnego, Podmiotów Ekonomii Społecznej i osób fizycznych</p> <p>Uruchomienie przygotowanych działań odpłatnych.</p> <p>Realizowanie szkoleń, doradztwa oraz innych form działań odpłatnych przewidzianych w statucie fundacji.</p>	2025 - 2029	Środki finansowe fundacji	<p>Programy szkoleń</p> <p>Promocja na stronach www, portalach społecznościowych typu Facebook</p> <p>Analiza kwartalna wysokości uzyskanych przychodów</p> <p>Ankiety satysfakcji dla klientów</p> <p>Analiza wysokości osiągniętych dochodów/poniesionych kosztów z danej działalności na koniec każdego roku.</p>
2.	Stabilne i wzrastające grono darczyńców i sponsorów fundacji.	<p>Wypracowanie formalnych podstaw współdziałania ze sponsorami i darczyńcami: opracowanie zasad pozyskiwania sponsorów.</p> <p>Wypracowanie sposobów informowania darczyńców i sponsorów o potrzebach fundacji, wpływach i przeznaczeniu pozyskanych środków,</p> <p>Określenie sposobów honorowania darczyńców (np. dyplomy, podziękowania itp.).</p>	2025 - 2029	Środki finansowe fundacji	<p>Uchwała o zasadach pozyskiwania sponsorów.</p> <p>Uchwała o zasadach honorowania darczyńców.</p> <p>Wzór dyplomu i podziękowań.</p>

	<p>Pozyskanie sponsorów Fundacji.</p> <p>Opracowanie katalogu działań fundacji wymagających wsparcia Sponsorów,</p> <p>Opracowanie opcji i pakietów sponsorskich,</p> <p>Wyznaczanie osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie sponsorów.</p>	2025 - 2029	Środki finansowe fundacji	<p>Liczba pozyskanych sponsorów.</p> <p>Katalog działań.</p> <p>Pakiety sponsorskie.</p> <p>Zakres obowiązków osób odpowiedzialnych za pozyskanie sponsorów.</p> <p>Wartość zasobów pozyskanych w ramach sponsoringu (tj. środki pieniężne, rzeczowe itp.)</p>
	<p>Pozyskanie szerokiego grona darczyńców,</p> <p>Opracowanie materiałów prezentujących formy możliwego wsparcia fundacji,</p> <p>Zredagowanie i rozsyłanie listów/maili do potencjalnych darczyńców z prośbą o wsparcie.</p>	2025 - 2029	Środki finansowe fundacji	<p>Raport na koniec każdego roku przedstawiający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczbę darczyńców, • wartość darowizn od darczyńców biznesowych, • liczbę darczyńców indywidualnych, • wartość darowizn od darczyńców regularnych, • wartość darowizn od darczyńców okazjonalnych, • liczbę podziękowań dla darczyńców za udzielone wsparcie.

CEL STRATEGICZNY: Efektywne zarządzanie organizacją.

Lp.	Cel operacyjny	Zadania	Harmonogram	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.	Wprowadzenie zmian w strukturze organizacyjnej fundacji.	Utrzymanie stabilnego Zarządu fundacji. Zmiana w składzie Rady Fundacji	2025	Środki finansowe fundacji	Uchwała Zarządu Fundacji dotycząca odwołania i powołania nowego członka/członków Rady Fundacji
		Opracowanie i wprowadzenie nowego regulaminu pracy.	2025	Środki finansowe fundacji	Uchwała Zarządu Fundacji w sprawie regulaminu pracy.
2.	Opracowanie i wdrożenie sprawnego systemu komunikacji wewnętrznej.	Przegląd stosowanych form komunikacji wewnętrznej i ich skuteczności Uzupełnienie istniejącego systemu komunikacji o nowe, niezbędne kanały informacyjne. Wprowadzenie cyklicznych wewnętrznych spotkań pracowników oraz członków Zarządu.	2025-2029	Środki finansowe fundacji	Ilość spotkań pracowników z zarządem

3.	Opracowanie i wdrożenie systemu podnoszenia kwalifikacji.	Kierowanie na szkolenia, kursy, warsztaty, konferencje, które przyczynią się do poprawy jakości pracy Członków pracowników Fundacji.	2025 - 2029	Środki finansowe fundacji	Liczba certyfikatów ukończenia kursów zewnętrznych, liczba konferencji, seminariów itp., w których uczestniczyli członkowie i pracownicy Fundacji.
----	---	--	-------------	---------------------------	--

CEL STRATEGICZNY: Wypracowanie programu Fundacji odpowiadającego na potrzeby społeczności powiatu staszowskiego.

Lp.	Cel operacyjny	Zadania	Harmonogram	Źródła finansowania	Wskaźniki
1.	Aktywna obecność Fundacji Aktywizacji i Rozwoju wśród sektora biznesowego i ekonomii społecznej	Rozpoznanie otoczenia biznesowego w gminach i sąsiednich powiatach	2026 - 2029	Środki finansowe fundacji, środki z projektów	Lista partnerów
		Pozyskiwanie partnerów do działalności fundacji			Raporty z diagnozy potrzeb szkoleniowych i doradczych w firmach
		Diagnoza potrzeb ww. partnerów w zakresie szkoleń i doradztwa			Oferta szkoleniowa dla sektora biznesowego i ekonomii społecznej
		Stworzenie oferty szkoleniowo-doradczej dla sektora biznesowego i ekonomii społecznej			
		Podjęcie współpracy z jednostkami z sektora ekonomii społecznej i biznesowej w celu stworzenia Inkubatora Wsparcia	2027 – 2029	Środki finansowe fundacji, środki z projektów	Porozumienia o współpracy

2.	Budowanie i umacnianie wizerunku Fundacji w środowisku.	Zapewnienie przejrzystości i wiarygodności działań Fundacji - systematyczne informacje na stronie WWW i mediach społecznościowych fundacji - sporządzanie raportów końcowych po każdym zakończonym projekcie	2024 – 2029	Środki finansowe fundacji, środki z projektów	Liczba i systematyczność informacji sprawozdawczych na stronie WWW. Liczba sprawozdań i raportów końcowych
		Współpraca z mediami - ustanowienie osoby odpowiedzialnej za kontakty z mediami - rozsyłanie informacji o ciekawych wydarzeniach i inicjatywach realizowanych przez Fundację	2025 – 2029	Środki finansowe fundacji	Liczba mediów, z którymi nawiązaliśmy stałą / okresową współpracę. Liczba artykułów / informacji, które się ukazały w związku z podjętą współpracą
		Obecność w mediach społecznościowych - ustanowienie osób odpowiedzialnych za realizację i promocję fundacji w mediach społecznościowych	2025 – 2029	Środki finansowe fundacji	Częstotliwość uzupełniania wpisów, informowania o nowościach itp.

4. Oferta Inkubatora Rozwoju FARMa – Wsparcie dla Organizacji Pozarządowych i Społeczności Lokalnych

Oferta Inkubatora Rozwoju FARMa została stworzona jako element strategii wspierania rozwoju organizacji pozarządowych i aktywności społecznej podczas realizacji projektu „Rozwój Instytucjonalny, Misyjny i Wsparcie Realizacji Celów Statutowych Fundacji Aktywizacji i Rozwoju oraz Stworzenie Inkubatora FARMa”, który sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO. Jej celem jest dostarczanie narzędzi i przestrzeni, które umożliwią realizację lokalnych inicjatyw i budowanie silnych więzi społecznych.

W ramach Inkubatora Rozwoju FARMa oferujemy:

- **Klimatyzowaną salę szkoleniową** dla 30 osób, wyposażoną w rzutnik i ekran, idealną do organizacji warsztatów, szkoleń i spotkań.
- **Strefę Aktywności Lokalnej**, przestrzeń integracyjną dla mieszkańców i organizacji, sprzyjającą budowaniu relacji i wspólnemu działaniu.
- **Mobilną Strefę Aktywności**, umożliwiającą organizację warsztatów, eventów i innych wydarzeń w dowolnym miejscu. Strefa jest wyposażona m.in. w fotobudkę i dmuchaniec, które uatrakcyjnią każde wydarzenie.

Jeśli organizacja pozarządowa planuje działania na rzecz zmiany swojej miejscowości, oferowane jest wsparcie w zakresie księgowości, pozyskiwania funduszy oraz promocji inicjatyw. Można nawiązać kontakt w celu wspólnego opracowania rozwiązań, które umożliwią realizację zaplanowanych pomysłów.

Inkubator Rozwoju FARMa to:

Oferty szkoleń dostosowanych do Waszych potrzeb

Nasza kadra pomoże Wam w:

- ✔ *Przygotowaniu materiałów promocyjnych dla Waszej organizacji,*
- ✔ *Zarządzaniu finansami w organizacji,*
- ✔ *Prowadzeniu księgowości,*
- ✔ *Pozyskiwaniu środków finansowych inwestycyjnych i miękkich*
- ✔ *Pisaniu, realizacji i rozliczaniu projektów,*
- ✔ *Planowaniu rozwoju oraz dążeniu do samowystarczalności Waszej organizacji,*
- ✔ *Kwestiach formalno-prawnych związanych z prowadzeniem organizacji pozarządowej.*
- ✔ *Do dyspozycji w pełni wyposażona sala konferencyjna i sala aktywności lokalnej.*

**“Wspieramy, doradzamy, szkolimy
i dzielimy się przestrzenią”**

Koordinator Inkubatora
Natalia Borkowska
tel. 782 679 260

natalia.borkowska@fundacjafarma.pl
elzbieta.okon@fundacjafarma.pl
anna.banka@fundacjafarma.pl

Inkubator Rozwoju FARMa
ul. Wolności 24 a, 28-221 Osiek
**parter budynku Zespołu Szkół w Osieku-
stara szkoła podstawowa.**

www.fundacjafarma.pl
[www.fb.com/fundacjafarma](https://www.facebook.com/fundacjafarma)

5. System monitoringu i ewaluacji strategii.

Jednym z kluczowych efektów realizacji strategii jest spowodowanie pozytywnych zmian w obszarach diagnozowanych. Aby pożądana przemiana mogła zaistnieć, niezbędne jest podjęcie działań, które umożliwią osiągnięcie ustalonych założeń. Ważne przy tym są monitoring oraz ewaluacja strategii rozwoju.

Głównym celem monitoringu i ewaluacji jest zapewnienie informacji niezbędnych dla lepszego zarządzania strategią i informowania o wynikach jej wprowadzenia. Dzięki tym narzędziom możliwa jest ocena efektywności i prawidłowości wdrażania strategii oraz funkcjonowania organizacji. Dzięki sprawnej i cyklicznej kontroli możliwe jest także wcześniejsze wychwycenie sygnałów o zagrożeniach oraz podjęciu decyzji o bieżących zmianach.

Monitoring obejmuje zbieranie i selekcjonowanie danych, gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji niezbędnych do prowadzenia ewaluacji. „Rejestruje” także najbardziej bezpośrednie efekty wdrażania strategii i funkcjonowania organizacji oraz sprawdza czy to, co zostało zaplanowane jest w prawidłowy sposób realizowane.

Ewaluacja obejmuje przede wszystkim analizę i interpretację danych zgromadzonych w trakcie monitoringu. Ustala następnie związki pomiędzy podjętymi działaniami, a uzyskanymi efektami i ukierunkowuje wskazania przyszłościowe.

W celu sprawnego prowadzenia procesu monitoringu i ewaluacji realizacji strategii, system ten będzie realizowany przez Fundację Aktywizacji i Rozwoju w Osieku w przyjętych wewnętrznie terminach i przez wyznaczone do tego osoby przy jednoczesnym wsparciu odbiorców strategii. Efekty monitoringu i ewaluacji oraz zachodzące zjawiska społeczne, gospodarcze i polityczne, mogą wymuszać dostosowywanie zapisów strategii do zmieniających się warunków. Zmiany aktualizujące zapisy strategii będą dokonywane z rozwagą i w pełnym uzasadnieniu konieczności ich wdrażania.

6. ZAKOŃCZENIE

Niniejsza praca opracowana została w celu stworzenia strategii rozwoju Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku. Fundacja, która w środowisku lokalnym odrywa bardzo ważną rolę z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych i aktywizacji społeczności lokalnych.

Działania realizowane przez opisaną organizację pozarządową koncentrują się na wsparciu sektora ekonomii społecznej, prowadzeniu szkoleń i dzieleniu się przestrzenią do działania. Na szerszą skalę przyczyniło się do tego powstanie Inkubatora Rozwoju FARMa, który powstał dzięki dotacji otrzymanej z Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego - w ramach programu PROO 1a. Fundacja realizowała projekt „Rozwój Instytucjonalny, Misyjny i Wsparcie Realizacji Celów Statutowych Fundacji Aktywizacji i Rozwoju oraz Stworzenie Inkubatora FARMa”, który sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO.

Nie bez znaczenia zostaje fakt, iż Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku jest jednym z dwóch Ośrodków Działaj Lokalnie w województwie świętokrzyskim i posiada doświadczenie w pracy z organizacjami pozarządowymi oraz ich zaufanie.

W ocenie autorek pracy, aby Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku mogła efektywnie rozwijać swój potencjał oraz mogła posiadać jasno wyznaczone kierunki dalszych działań, nieodzownym było opracowanie kompleksowego planu jego działania w określonym czasie z wykorzystaniem posiadanych zasobów.

Praca przedstawia mocne strony Fundacji, jej aktualną sytuację wewnętrzną, ale także obrazuje przestrzeń, która wymaga znaczących zmian, aby organizacja mogła utrzymać lub podnieść poziom swojego udziału w lokalnym społeczeństwie. Opracowana strategia rozwoju ma za zadanie pomóc Fundacji FARMa w Osieku uzyskać w 2029 r. miano silnej, stabilnej i niezależnej finansowo organizacji.

7. BIBLIGRAFIA

1. Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Osiek do 2010(12) roku przyjętą Uchwałą Rady Miejskiej w Osieku.
2. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026 przyjętą Uchwałą XXVII/197/21 RADY MIEJSKIEJ W OSIEKU z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osiek na lata 2021-2026.
3. Lokalna Strategia Rozwoju „Lokalnej Grupa Działania – Białe Ługi” na lata 2021 – 2027.
4. Lokalna Strategia Rozwoju „Lokalnej Grupa Działania – Dorzecze Wisły” na lata 2023 – 2029.
5. Strategia Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2016 - 2025.
6. Statut Fundacji Aktywizacji i Rozwoju w Osieku.